A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2006. október 5. *

A C-105/02. sz. ügyben,

az EK 226. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz 2002. március 21-én

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: G. Wilms és C. Giolito, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

a **Németországi Szövetségi Köztársaság** (képviselik: W.-D. Plessing és R. Stüwe, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: D. Sellner Rechtsanwalt)

alperes ellen,

* Az eljárás nyelve: német.

támogatja:

a **Belga Királyság** (képviselik: M. Wimmer és A. Snoecx, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: B. van de Walle de Ghelcke ügyvéd)

beavatkozó,

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: P. Jann tanácselnök, N. Colneric, J. N. Cunha Rodrigues (előadó), M. Ilešič és E. Levits bírák,

főtanácsnok: C. Stix-Hackl,
hivatalvezető: K. Sztranc tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2005. május 4-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2005. december 8-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az Európai Közösségek Bizottsága keresetlevelével annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság:

– azáltal, hogy nem mentesített rendszeresen bizonyos árutovábbítási okmányokat (TIR-igazolványokat) és így az ebből származó saját forrásokat nem könyvelte le megfelelően és nem bocsátotta a Bizottság rendelkezésére határidőn belül,

– azáltal, hogy nem közölte a Bizottsággal az összes többi nem kifogásolt, azzal összefüggésben hasonló elbánásban részesült (A számla helyett B számlán jóváírt) vámot, hogy a német vámhatóság 1994-től az 1996. szeptember 11-i szövetségi pénzügyminiszteri rendelet módosításáig nem mentesítette a TIR-igazolványokat (III B 1 – Z 0912 – 31/96; a továbbiakban: 1996-os szövetségi rendelet),

nem teljesítette a Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló 88/376/EK, Euratom határozat végrehajtásáról szóló, 1989. május 29-i 1552/89/EGK, Euratom tanácsi rendeletből (HL L 155., 1. o.) – amelynek helyébe 2000. május 31-től a Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló 94/728/EK, Euratom határozat végrehajtásáról szóló, 2000. május 22-i 1150/2000/EK, Euratom tanácsi rendelet (HL L 130., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 169. o.) lépett – eredő kötelezettségeit.

A Bizottság annak megállapítását kéri továbbá a Bíróságtól, hogy:

– a Németországi Szövetségi Köztársaság köteles haladéktalanul megfizetni a Bizottság számlájára az 1. és 2. pontban hivatkozott kötelezettségszegés miatt meg nem fizetett saját forrásokat;

– a Németországi Szövetségi Köztársaság köteles tájékoztatást adni A számlára esetlegesen már átutalt összegekkel kapcsolatban a követelés esedékességéről, a tartozás összegéről és adott esetben az utalás időpontjáról;

– a 2000. május 31-ig terjedő időszakra az 1552/89 rendelet 11. cikkének megfelelően, a 2000. május 31-ét követő időszakra pedig az 1150/2000 rendelet 11. cikkének megfelelően a Németországi Szövetségi Köztársaság köteles a késedelmes könyvelésből eredő késedelmi kamatot megfizetni a közösségi költségvetés részére.

Jogi háttér

A TIR-egyezmény

2 Az áruk TIR-igazolvánnyal történő nemzetközi fuvarozásáról szóló vámegyezményt (a továbbiakban: TIR-egyezmény) 1975. november 14-én írták alá Genfben (Svájc). Az egyezményben részes fél a Belga Királyság, valamint az Európai Közösség, amely az 1978. július 25-i 2112/78/EGK tanácsi rendelettel (HL L 252., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 1. kötet, 208. o.) hagyta azt jóvá. A TIR-egyezmény a Közösség tekintetében 1983. június 20-án lépett hatályba (HL L 31., 13. o.).

3 A TIR-egyezmény többek között úgy rendelkezik, hogy az egyezménnyel létrehozott TIR-eljárás szerint fuvarozott áruk az átmenő vámhivataloknál mentesülnek a behozatali vagy kiviteli vámok és illetékek megfizetésének vagy letétbe helyezésének kötelezettsége alól.

4 Ennek végrehajtása érdekében a TIR-egyezmény előírja, hogy az árukat a fuvarozás teljes tartama alatt egységes okmánnyal kell ellátni, a TIR-igazolvánnyal, amely a fuvarozás szabályszerűségének ellenőrzésére szolgál. Úgy rendelkezik továbbá, hogy a fuvarozásokat a szerződő felek által a 6. cikk rendelkezéseinek megfelelően felhatalmazott egyesületek garanciája mellett kell lebonyolítani.

5 A TIR-egyezmény 6. cikkének (1) bekezdése szerint továbbá:

„Mindegyik Szerződő Fél felhatalmazhat egyesületeket TIR-igazolványok kibocsátására akár közvetlenül, akár partner egyesületeken keresztül, illetve arra, hogy garanciavállalóként járjanak el, mindaddig, amíg a minimum feltételek és követelmények teljesülnek."

6 A TIR-igazolvány több lapból áll, amelyek mindegyike tartalmaz 1-es és 2-es betétlapot a vonatkozó ellenőrző szelvényekkel, amelyeken valamennyi szükséges információ szerepel. Minden területen, ahol áthaladnak, egy-egy betétlappárt kell használni. A fuvarozás megkezdésekor az 1-es ellenőrző szelvényt az indulás szerinti vámhivatalnál kell benyújtani; a vámeljárás lezárására akkor kerül sor, amikor a 2-es ellenőrző szelvény visszaérkezik az ugyanezen a vámterületen elhelyezkedő kilépés szerinti vámhivataltól. Ez az eljárás minden olyan terület vonatkozásában megismétlődik, amelyeken áthaladnak, és ennek során az igazolványban található különböző betétlappárokat használják fel.

7 A TIR-igazolványokat a genfi székhelyű International Road Transport Union (Nemzetközi Közúti Fuvarozók Egyesülete, a továbbiakban IRU) nyomtatja és bocsátja ki. A TIR-igazolványokat a szerződő felek hatóságai által e célból felhatalmazott tagállami garanciavállaló egyesületek adják ki a felhasználóknak. A TIR-igazolványt az indulási ország garanciavállaló egyesülete adja ki, a garanciát az IRU és egy svájci székhelyű biztosítócsoport (a továbbiakban: biztosítócsoport) biztosítja.

8 A TIR-egyezmény 8. cikke szerint:

„(1) A garanciavállaló egyesület kötelezettséget vállal, hogy megfizeti azokat a követelhető, esetlegesen késedelmi kamatokkal növelt behozatali vagy kiviteli vámokat és illetékeket, amelyeket azon ország törvényei és vámelőírásai szerint, ahol a TIR-eljárással kapcsolatos szabálytalanságot megállapították, ki kellett volna fizetni. Az egyesület a fent említett összegekért az azok kifizetésére kötelezett személyekkel együttesen és egyetemlegesen felelős.

(2) Ha az egyik Szerződő Fél törvényei és rendeletei nem írják elő behozatali vagy kiviteli vámok és illetékek megfizetését a fenti (1) bekezdésben foglaltak szerint, a garanciavállaló egyesület azonos feltételek mellett köteles a behozatali vagy kiviteli vámoknak és illetékeknek megfelelő összeget az esetleges késedelmi kamatokkal együtt megfizetni.

(3) Minden Szerződő Fél meghatározza azt a TIR-igazolványonkénti legnagyobb pénzösszeget, amely az (1) és (2) bekezdésben foglalt rendelkezések figyelembevételével a garanciavállaló egyesülettől követelhető.

(4) A garanciavállaló egyesület attól az időponttól tartozik felelősséggel azon ország hatóságainak, ahol az indulási vámhivatal található, amikor a TIR-igazolványt a vámhivatal elfogadta. A következő országokban, amelyeken a TIR-eljárás szerint fuvarozott árukat átszállítják, ez a felelősség akkor kezdődik, amikor az áruk beléptetésre kerülnek ezen országokba [...].

(5) A garanciavállaló egyesület felelőssége nem csupán a TIR-igazolványban felsorolt árukra terjed ki, hanem azokra az árukra is, amelyek ugyan nincsenek felsorolva ebben az igazolványban, de a közúti jármű zárral ellátott részében vagy a zárral ellátott szállítótartályban találhatók; a felelősség semmiféle egyéb árura nem terjed ki.

(6) A jelen cikk (1) és (2) bekezdésében említett vámok és illetékek megállapítása céljából a TIR-igazolványban szereplő árukra vonatkozó adatokat kell – az ellenkező bizonyítékok hiányában – helyesnek elfogadni.

(7) Ha a jelen cikk (1) és (2) bekezdésében említett összegek esedékessé válnak, az illetékes hatóságoknak azok megfizetését – a lehetőségekhez mérten – a közvetlenül felelős személytől (vagy személyektől) kell követelniük, mielőtt a garanciavállaló egyesülethez fordulnának követelésükkel."

A Közösségek saját forrásainak rendszere

9 Az 1552/89 rendeletnek az Általános rendelkezések címet viselő I. címe alatt szereplő 2. cikke kimondja:

„(1) A jelen rendelet alkalmazása során, a Közösségnek a 88/376/EGK, Euratom tanácsi határozat 2. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában említett saját

forrásaihoz való jogosultságát akkor állapítják meg, amikor a tagállam illetékes hatósága a fizetendő összeget közli a kötelezettel. Az erre vonatkozó valamennyi közösségi rendelkezés tiszteletben tartása mellett a közlésre akkor kerül sor, ha a kötelezett személye ismert és a vámösszeg az illetékes államigazgatási szervek által kiszámítható.

[...]"

10 Ezt a rendelkezést 1996. július 14-i hatállyal módosította az 1996. július 8-i 1355/96/EK, Euratom tanácsi rendelet (HL L 175., 3. o.), amelynek tartalmát az 1150/2000 rendelet 2. cikke a következő szöveggel adja vissza:

„(1) E rendelet alkalmazása érdekében, a Közösség a 94/728/EK, Euratom határozat 2. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában említett saját forrásokra való jogosultságát meg kell állapítani, amint a vámjogszabályok által előírt feltételeknek eleget tesz a jogosultság számlákon történő lekönyvelését és az adós értesítését illetően."

(2) Az (1) bekezdésben említett jogosultság időpontja a vámjogszabályok által előírt nyilvántartásba vétel időpontja."

11 Az 1552/89 rendeletnek a „Saját források számlái" címet viselő II. címe alatt szereplő 6. cikk (1) bekezdése és (2) bekezdésének a) és b) pontja [jelenleg az 1552/89 rendelet 6. cikkének (1) bekezdése és (3) bekezdésének a) és b) pontja] szerint:

„(1) A saját források számláit az egyes tagállamok államkincstára vagy az általuk kijelölt testület vezeti a források típusa szerinti bontásban.

(2) a) A 2. cikkben megállapított jogosultságokat, az e bekezdés b) pontjától függően, legkésőbb a megállapításukat követő második hónap 19. napja utáni első munkanapon könyvelik le a [gyakran A számlának nevezett] számlákon.

b) Az a) pontban említett számlákra a beszedés vagy a biztosíték hiánya miatt be nem jegyzett jogosultságokat külön [gyakran B számlának nevezett] számlákon mutatják be az a) pontban megállapított időtartamon belül. A tagállamok akkor alkalmazhatják ezen eljárást, amikor a megállapított jogosultságok tekintetében, amelyekre nézve biztosítékot adtak, kifogással éltek, és amelyek esetleg változhatnak a felmerült vita rendezésétől függően."

12 Az 1552/89 és az 1150/2000 rendelet „Saját források rendelkezésre bocsátása" címet viselő III. címe alatt szereplő 9. cikke a következőkről rendelkezik:

„(1) A 10. cikkben szabályozott eljárásnak megfelelően minden tagállam a saját forrásokat a Bizottság nevében az államkincstárnál vagy az általuk kijelölt testületnél megnyitott számlán írja jóvá.

E számla vezetése térítésmentes."

(2) A jóváírt összegeket a Bizottság euróra váltja át, és [...] számláira rávezeti."

13 Az 1552/89 és az 1150/2000 rendelet ugyanezen III. címe alatt szereplő 10. cikkének (1) bekezdése szerint:

„[A 88/376, illetve a 94/728] határozat 2. cikke (3) bekezdésének megfelelően a 10%-os beszedési költségek levonása után [e határozatok] 2. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában említett saját források elszámolását legkésőbb azon hónapot követő második hónap 19. napját követő első munkanapon kell elvégezni, amelyben a jogosultságot – e rendelet 2. cikkének megfelelően – megállapították.

Azonban, [a 6. cikk (2) bekezdésének b) pontja, illetve a 6. cikk (3) bekezdésének b) pontja] alapján való külön számlákon bemutatott jogosultságokra nézve az elszámolást legkésőbb azon hónapot követő második hónap 19. napját követő első munkanapon végzik el, amelyben a jogosultságot behajtották."

14 Az 1552/89 és az 1150/2000 rendelet ugyanezen III. címe alatt szereplő 11. cikke alapján:

„A 9. cikk (1) bekezdésben említett számlára történő elszámolás késedelme esetén az érintett tagállamnak kamatot kell fizetnie, amelynek mértéke a tagállam pénzpiacán az esedékességi időpontban a rövid távú közfinanszírozási műveletekre alkalma-

zandó olyan kamatláb, amelyet két századponttal megemelnek. E százalékot 0,25 századponttal emelik a késedelem minden egyes hónapjára nézve. A megemelt százalékot a késedelem teljes időtartamára alkalmazzák."

15 Ezen rendeletek a „Felügyeleti intézkedésekkel kapcsolatos rendelkezések" címet viselő VII. címe alatt szereplő 17. cikkének (1) és (2) bekezdése így rendelkezik:

„(1) A tagállamok megteszik az összes szükséges intézkedést annak biztosítására, hogy a 2. cikk alapján megállapított jogosultságoknak megfelelő összeget az e rendeletben meghatározottak szerint a Bizottság rendelkezésére bocsássák.

(2) A tagállamok kizárólag akkor mentesülnek az alól a kötelezettség alól, hogy a Bizottság rendelkezésére bocsássák a megállapított jogosultságoknak megfelelő összeget, ha ezen összegeket vis maior miatt nem szedték be. A tagállamok emellett meghatározott esetekben figyelmen kívül hagyhatják azon kötelezettséget, hogy ezen összegeket a Bizottság rendelkezésére bocsássák, ha a konkrét eset valamennyi vonatkozó körülményének mélyreható értékelése után úgy látszik, hogy a behajtás hosszú távon rajtuk kívül álló okok miatt lehetetlen. [...]".

16 Az 1552/89 rendelet 18. cikke [jelenleg az 1150/2000 rendelet 18. cikke] kimondja:

(1) A tagállamok folytatják le [a 88/376, illetve 94/728 határozat] 2. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában említett saját források megállapításával és rendelkezésre bocsátásával kapcsolatos felügyeleteket és vizsgálatokat. A Bizottság gyakorolja az e cikkben meghatározott jogkörét.

(2) Ennek keretében a tagállamok a következőket teszik:

– a Bizottság kérésére kiegészítő felügyeleti intézkedéseket folytatnak le. Kérésében a Bizottság nyilatkozik a kiegészítő felügyelet okáról;

– kérésére a Bizottságot bevonják az általuk folytatott felügyeleti intézkedésekbe.

A tagállamok minden szükséges intézkedést megtesznek a felügyeleti intézkedések megkönnyítése érdekében. Ha a Bizottság részt vesz ezen intézkedésekben, a 3. cikkben említett alátámasztó dokumentumokat a tagállamok rendelkezésére bocsátják.

[...]."

A nemzeti szabályozás

17 Az 1996-os szövetségi rendelet előírja:

„A közösségi árutovábbítási vagy a közös árutovábbítási rendszer keretében behozatali vám fizetésére vonatkozó követelést kizárólag abban az esetben lehet biztosítottnak tekinteni, amennyiben mindegyik árutovábbítási művelet esetében külön garanciát adtak és ezt még nem szabadították fel.

Minden más, a közösségi árutovábbítási, a közös árutovábbítási vagy a TIR rendszerből származó követelést biztosítatlannak kell tekinteni. [...]"

A pert megelőző eljárás

18 A hagyományos saját források Bizottság által Németországban 1997. november 24-28-án végzett ellenőrzése során megállapításra került az árutovábbítási rendszer keretében egyes esetekben a saját források Bizottság részére történő megfizetésének elmaradása vagy késedelme az 1552/89 rendelet 6. cikke (2) bekezdése a) pontjában foglalt könyvelési szabályok megsértése miatt. A Bizottság álláspontja szerint a német hatóságok az árutovábbítási rendszer keretében rendszeresen nem mentesítettek egyes árutovábbítási okmányokat az 1996-os szövetségi rendelet alapján. 1993-1995-re vonatkozóan 509 TIR-igazolvány esetében a kérdéses vámok összesen körülbelül 20 millió német márka összeget tettek ki. A vámhivatalok küldtek ugyan határidőben a fizetési határidő megjelölésével fizetési felszólítást a garanciavállaló egyesületnek, de semmilyen kifizetés nem történt és a német hatóságok nem érvényesítették jogi úton a tartozásokat, annak ellenére, hogy arra kötelesek lettek volna. A Bizottság szerint az érintett vámok beszedését felfüggesztették, illetve nem hajtották végre, amennyiben a német kormány a garanciavállaló egyesületekkel megállapodást kötött, amelyben ideiglenesen lemondott a jogérvényesítésről.

19 A német hatóságok szerint a kérdéses összegeket az 1996-os szövetségi rendelet értelmében biztosítatlannak kell tekinteni. Ezért az érintett összegeket a B számlán kell jóváírni, annak ellenére, hogy a TIR-egyezmény keretében 50 000 USD összegű egyezményes garancia tartozik minden TIR-igazolványhoz.

20 Ezt az eljárást kifogásolta a Bizottság, amely szerint az egyezményes garanciát különálló vagy átalánygaranciának kell tekinteni, amelyből következően a kérdéses követeléseket, amennyiben azokat nem kifogásolták, az A számlán kell jóváírni.

21 1997. december 19-i levelével a Bizottság ezért felszólította a német hatóságokat, hogy tájékoztassák a jelen ítélet 18. pontjában említett megállapodások, és az esetlegesen más garanciavállaló egyesületekkel kötött más hasonló megállapodások tartalmáról, valamint jelezzék, hogy a nem mentesített TIR-igazolványokkal kapcsolatban megállapított és be nem szedett saját forrásokat mikor és milyen formában bocsátják a Bizottság rendelkezésére.

22 1998. január 22-i levelükben a német hatóságok előadták, hogy a TIR-igazolvány fedezete alatt az árutovábbítási műveletek során elkövetett csalások számának növekedése a viszontbiztosítási szerződésnek 1994. december 5-én a biztosító-csoport általi felbontásához és ezen csoport által a német garanciavállaló egyesületek részére történő – és az IRU közvetítője útján viszontbiztosított – kifizetések felfüggesztéséhez vezetett. Erre tekintettel szükségessé vált, hogy a német hatóságok ideiglenesen lemondjanak a jogérvényesítésről a fenti egyesületek csődjének és a TIR-rendszer az Európai Unió egészében történő összeomlásának elkerülése érdekében. Másrészt választottbírósági eljárás volt az IRU és a fenti csoport között folyamatban. A hivatkozott hatóságok szerint az árutovábbítási ügyletek lezáratlanságából származó követeléseket az 1552/89 rendelet értelmében csak akkor lehet biztosítottnak tekinteni, ha a biztosíték az egyesi ügylethez kapcsolódik és a biztosíték a tényleges kockázatnak megfelelő védelmet nyújt, ami a jelen ügyben nem állt fenn.

23 1998. március 30-i levelében a Bizottság újra követelte a kérdéses saját források rendelkezésre bocsátását, mivel úgy vélte, hogy az árutovábbítási ügyletek lezáratlanságából adódó követelések, amelyeket a saját források az 1997. novemberi ellenőrzése során állapított meg, biztosítottak voltak.

24 1998. május 22-i levelükben a német hatóságok azt a választ adták, hogy nem áll módjukban ezt a követelést teljesíteni anélkül, hogy aránytalanul meg ne terheljék a német költségvetést, mivel a hivatkozott biztosíték csak egy részét fedezné a kérdéses vámoknak. Az 1996-os szövetségi rendelet elfogadását megelőzően a Németországi Szövetségi Köztársaság a garanciával fedezett követelések összességét az A számlán írta jóvá és a saját forrásokat a Bizottság rendelkezésére bocsátotta függetlenül attól, hogy a vámot megfizették-e, még abban az esetben is, ha a vámok beszedésére más tagállamnak volt hatásköre a területükön elkövetett jogsértések vagy szabálytalanságok miatt. A német költségvetésre rótt ezen túlzott teher nem volt a továbbiakban tartható.

25 1998. június 8-i levelében a Bizottság felszólította a német hatóságokat, hogy közöljék vele a korábban az 1552/89 rendelet 11. cikke szerint esetlegesen járó késedelmi kamat kiszámításához korábban kért információkat. Szeptember 18-i válaszukban e hatóságok fenntartották az 1998. január 22-i és május 22-i leveleikben ismertetett álláspontjukat.

26 1998. október 30-i levelében a Bizottság felszólította a német kormányt, hogy a fenti levelet követő második hónap utolsó napja előtt esedékes jogosultságok elszámolása címén fizessen meg bizonyos összegeket, továbbá ismertesse vele az összes többi olyan nem vitatott vámösszeget, amelyet az A számla helyett a B számlán írtak jóvá az 1994–1998-as időszakban a német vámhivatalok által nem mentesített TIR-igazolványokkal kapcsolatban.

27 1999. március 4-i levelükben a német hatóságok megerősítették az álláspontjukat és jelezték a Bizottságnak, hogy nem teljesítik a követeléseit.

28 1999. március 24-i levelében, majd az 1999. november 15-i felszólító levélben a Bizottság vitatta az 1552/89 rendelet német kormány általi értelmezését. Kifejtette, hogy a német hatóságok állításával ellentétben nem a több követelés tekintetében nyújtott általános biztosítékról van szó, hanem az egyes TIR-igazolványokra vonatkozó garanciákról, amelyek az esetek többségében teljes egészében vagy legalábbis nagy részben fedezik a követeléseket.

29 A garanciavállaló egyesületekkel kötött megállapodások tartalmának a Bizottsággal való ismertetésének megtagadása sérti az EK 10. cikket. Másrészt különösen, ami a jelen ügy tárgyát képező 1993-as és 1994-es évi TIR-igazolványokat illeti, azokat nem érintette a viszontbiztosítási szerződés felbontása, amelyre az 1994-es év végén került sor. Az 1995-ös évre vonatkozó TIR-igazolványok esetében a Németországi Szövetségi Köztársaság ideiglenesen lemondott a követelései érvényesítéséről a garanciavállaló egyesülettel szemben azzal a feltétellel, hogy annak felelőssége egy „megfelelő személyes hozzájárulás" erejéig fennáll, továbbá biztosítékként a viszontbiztosítóval szembeni követeléseit engedményezi. Következésképpen az 1995-ös, majd azt követő években keletkezett követeléseket biztosíték fedezte és azokat – legalább részben – az A számlára kellett volna lekönyvelni és a Bizottság rendelkezésére kellett volna bocsátani, amennyiben azokat nem kifogásolták határidőn belül. A B számlára könyvelt összegek érvényesítéséről való ideiglenes lemondást illetően a Bizottság emlékeztet arra, hogy a német hatóságok az 1552/89 rendelet 17. cikke értelmében kötelesek az összes szükséges intézkedést megtenni a megállapított saját források beszedése érdekében.

30 2000. február 1-jei levelükben a német hatóságok fenntartották és részletesebben kifejtették álláspontjukat, valamint átadták a Bizottságnak a garanciavállaló egyesületekkel a fizetés elhalasztása tárgyában kötött megállapodásokat.

31 2000. november 8-án a Bizottság indokolással ellátott véleményt adott a Németországi Szövetségi Köztársaság részére. A Bizottság álláspontja szerint a követeléseket nem lehet kifogásoltnak tekinteni az IRU és a biztosítócsoport közötti választottbírósági eljárás miatt. A főkövetelésekét nem kifogásolták a kötelezettek és azt, hogy a hivatkozott biztosítócsoport megtagadta az adós felelősségének átvállalását, nem lehet a főkövetelések kifogásolásának tekinteni. Végül a német hatóságok követelésekről való ideiglenes lemondása a garanciavállaló egyesületek mögött álló biztosítók felelősségére vonatkozott. Így ez nem érintette a kötelezettek, és következésképpen a Németországi Szövetségi Köztársaság kötelezettségét a közösségi költségvetést illetően. A fenti tagállam álláspontjával ellentétben az 1552/89 rendelet 17. cikkének (2) bekezdése nem vonatkozik a jelen ügy körülményeire; mivel az csak akkor alkalmazható, ha a saját forrásokat *vis maior* (a hivatkozott rendelkezés első mondata) miatt nem szedték be, illetve a behajtás hosszú távon a tagállamokon kívül álló okok miatt lehetetlen (ugyanezen rendelkezés második mondata).

32 A Bizottság újra felszólította a német hatóságokat, hogy haladéktalanul bocsássák a Bizottság rendelkezésére elszámolás címén a nem mentesített TIR-igazolványokkal kapcsolatos összegnek megfelelő 10 552 875 német márkát az 1996-os és 1997-es év vonatkozásában a további késedelmi kamat elkerülése érdekében, tájékoztassák a hasonló módon kezelt, nem kifogásolt vámösszegekről a német vámhatóságok által 1994-től az 1996-os szövetségi rendelet módosításáig nem mentesített TIR-igazolványok tekintetében, és bocsássák haladéktalanul a Bizottság rendelkezésére az ügy tárgyát képező saját forrásokat a további késedelmi kamat elkerülése érdekében. Felszólította a Németországi Szövetségi Köztársaságot, hogy tegye meg a szükséges lépéseket ahhoz, hogy az indokolással ellátott véleményben megfogalmazottaknak annak kézhezvételétől számított két hónapon belül eleget tegyen.

33 A német kormány 2001. január 10-i levelével válaszolt az indokolással ellátott véleményre, amelyben ismét kifejtette korábban előadott álláspontját, vagyis hogy

kizárólag azon biztosított összegeket kell a Közösség rendelkezésére bocsátani, amelyek „közvetlenül és azonnal végrehajthatóak". Ez nem áll fenn a TIR-egyezmény alapján nyújtott – a jelen ügy tárgyát képező – garanciák esetében, mivel a nemzeti egyesületek nem számíthatnak a továbbiakban az IRU viszontbiztosítására, míg ez utóbbi nem számíthat a biztosítócsoportok szolgáltatására a biztosítási szerződésekben kikötöttnél jóval magasabb kárösszegek miatt, amelyet a szervezett bűnözés a vártnál súlyosabb csalásai okoztak. A garancia összege, 60 024 euro nem fedezi az árukra vonatkozó követeléseket. Másrészt a TIR-egyezmény 8. cikkének (7) bekezdéséből következik, hogy a TIR ügylet alapján esedékessé váló összeget elsősorban a közvetlenül adóstól kell követelni. A garanciavállaló egyesületek felelőssége csak ennek sikertelensége esetén áll fenn.

34 Másrészt a követeléseket az 1552/89 rendelet 6. cikkének (2) bekezdése értelmében kifogásoltnak kell tekinteni, amennyiben azok a garanciavállaló egyesületek és a hatóságok között vita tárgyát képezik. Továbbá közigazgatási és bírósági eljárások folynak a német bíróságok előtt, ami alátámasztja az összegeknek a B számlán történő jóváírását. Végül a hivatkozott egyesületekkel kötött megállapodások nem minősülnek jogról való lemondásnak, csupán a jogok érvényesítésétől való ideiglenes tartózkodásnak, ami elengedhetetlen az egyesületek majdnem biztos fizetőképtelenségének megakadályozásához.

35 A Bizottság ilyen körülmények között döntött úgy, hogy előterjeszti jelen keresetet.

36 A Bíróság elnöke 2002. szeptember 9-i végzésével megengedte a Belga Királyságnak, hogy a jelen ügybe beavatkozóként felléphessen a Németországi Szövetségi Köztársaság kérelmének támogatása végett.

A keresetről

A kereset részbeni elfogadhatatlanságára irányuló jogalapról

A felek érvei

37 A Belga Királyság által támogatott Németországi Szövetségi Köztársaság előadja, hogy a kereset részben elfogadhatatlan, mivel a Bizottság kereseti kérelmének harmadik, negyedik és ötödik részében azt kéri, hogy a Bíróság kötelezze az alperest arra, hogy „haladéktalanul fizesse meg a Bizottság számlájára a kötelezettségszegés miatt meg nem fizetett saját forrásokat", amelyek a jelen eljárás tárgyát képezik, „adjon tájékoztatást A számlára esetlegesen már átutalt összegekkel kapcsolatban a követelés esedékességéről, a tartozás összegéről és adott esetben az utalás időpontjáról" és a „késedelmes könyvelésből eredő késedelmi kamatot fizesse meg a közösségi költségvetés részére".

38 Az EK 228. cikk (1) bekezdéséből világosan következik, hogy a Bíróság szerepe a kötelezettségszegés megállapítására korlátozódik anélkül, hogy az alperest meghatározott magatartásra kötelezhetné, mivel a nemzeti hatóságok feladata annak meghatározása, hogy milyen következtetést vonnak le a kötelezettségszegés megállapításából, értelemszerűen azzal, hogy azt haladéktalanul abba kell hagyni. A kötelezettségszegés abbahagyásával kapcsolatos kötelezettségek szerepelhetnek a Bíróság ítéletének indokolásában, de nem a rendelkező részben (lásd különösen a 303/84. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 1986. március 20-án hozott ítélet [EBHT 1986., 1171. o.] 19. pontját).

39 Ezért el kell utasítani a kereseti kérelem harmadik és ötödik részét, mivel ezekkel a Bizottság valójában a fizetésre vonatkozó kérelmeinek helybenhagyását kéri. A

kereseti kérelem negyedik részére is ez vonatkozik, amellyel a Bizottság pontatlan vizsgálat iránti kérelmet fogalmazott meg, így a Bíróság nem tehet mást, mint adott esetben megállapítja a tájékoztatási és a jóhiszemű együttműködés kötelezettségének megsértését (a C-10/00. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2002. március 7-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-2357. o.]). Másrészt az utóbbi kérelem, amely amellett, hogy a pert megelőző eljárásban nem került elő, megfordítaná a kötelezettségszegésre vonatkozó bizonyítási terhet, amely a Bizottságra és nem az eljárás alá vont tagállamra hárul.

40 A Bizottság álláspontja szerint az EK 228. cikk szövege nem akadályozza a Bíróságot abban, hogy a kötelezettségszegés abbahagyását elősegítő megállapításokat tegyen. A kereseti kérelem negyedik részét illetően a Bizottság megjegyzi, hogy nagyrészt a tagállamok által szolgáltatott információra támaszkodik annak vizsgálata során, hogy ez utóbbiak helyesen fizették-e meg az esedékes saját forrásokat. A tagállamoknak sajátos együttműködési kötelezettségük van (a fent hivatkozott Bizottság kontra Olaszország ítélet 88. és azt követő pontjai), amelyet az 1552/89 rendelet 18. cikkének (2) és (3) bekezdése pontosít, amely alapján a Bizottság az arányosság követelményének megsértése nélkül kérheti az alperestől – amint azt a közigazgatási eljárás során tette –, hogy bocsássa rendelkezésére azon információkat, amelyek az általa véglegesen megállapított kötelezettségszegés fennállásának és terjedelmének megállapításához szükségesek. Ez éppen a kereseti kérelem második és negyedik részének a célja.

41 A kereseti kérelem ötödik részével kapcsolatban a Bizottság előadja, hogy az 1552/89 rendelet 11. cikke a késedelmi kamat fizetésének egyértelmű és feltétel nélküli kötelezettségéről rendelkezik és más, kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárásokban a Bíróság már hivatkozott e kötelezettségre (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ítélet 19. pontját). Fizetési kötelezettség teljesítésének elmulasztása esetén a tagállamnak a kötelezettségszegés megszüntetésének módját illetően nem áll fenn mérlegelési joga.

42 A tárgyaláson a Bizottság átfogalmazta a kereseti kérelmének ötödik részét, úgy hogy annak megállapítását kérte a Bíróságtól, hogy „a Németországi Szövetségi Köztársaság megsértette az 1552/89 rendelet 11. cikkét azzal, hogy nem utalta át a közösségi költségvetésnek az esedékes kamatot."

A Bíróság álláspontja

43 A kereseti kérelem harmadik és negyedik részével, csakúgy mint az ötödik rész eredeti változatával, a Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság kötelezze a Németországi Szövetségi Köztársaságot arra, hogy „haladéktalanul fizesse meg a Bizottság számlájára az 1. és 2. pontban hivatkozott kötelezettségszegés miatt meg nem fizetett saját forrásokat", „adjon tájékoztatást A számlára esetlegesen már átutalt összegekkel kapcsolatban a követelés esedékességéről, a tartozás összegéről és adott esetben az utalás időpontjáról", valamint „a 2000. május 31-ig terjedő időszakra az 1552/89 rendelet 11. cikkének megfelelően, a 2000. május 31-ét követő időszakra pedig az 1150/2000 rendelet 11. cikkének megfelelően fizesse meg a késedelmes könyvelésből eredő késedelmi kamatot a közösségi költségvetés részére."

44 Kétségtelen, hogy az EK 226. cikk alapján benyújtott kereset célja annak megállapítása, hogy valamely tagállam megszegte-e közösségi kötelezettségét. E kötelezettségszegés megállapítása az EK 228. cikk megfogalmazása szerint arra kötelezi az adott államot, hogy tegye meg a Bíróság ítéletében foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket. A Bíróság azonban e tagállam részére nem írhatja elő, hogy egyes meghatározott intézkedéseket tegyen meg (lásd különösen a C-104/02. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2005. április 14-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-2689. o.] 49. pontját).

45 Következésképpen a kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárásban a Bíróság nem dönthet az olyan kereseti kérelmekkel kapcsolatos kifogásokról, amelyek, mint a jelen ügyben is, arra irányulnak, hogy a Bíróság egy tagállamot meghatározott összegeknek és utalásoknak A számlán történő jóváírására, valamint késedelmi kamat megfizetésére kötelezzen.

46 A kereseti kérelem ötödik részének módosításával kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy a fél az eljárás során nem módosíthatja magát a jogvita tárgyát sem, és hogy a kereset megalapozottságát kizárólag a keresetlevélben foglalt kereseti kérelmek tekintetében kell vizsgálni (lásd ebben az értelemben a 232/78. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 1979. szeptember 25-én hozott ítélet [EBHT 1979., 2729. o.] 3. pontját, a C-256/98. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2000. április 6-án hozott ítélet [EBHT 2000., I-2487. o.] 31. pontját, valamint a C-256/98. sz., Bizottság kontra Egyesült Királyság ügyben 2006. május 4-én hozott ítéletet [EBHT 2006., I-3969. o.] 61. pontját).

47 Szintén az állandó ítélkezési gyakorlat szerint (lásd különösen a C-365/97. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 1999. november 9-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-7773. o.] 23. pontját, valamint a C-441/02. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2006. április 27-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-3449. o.] 59. pontját) a Bizottság által a tagállamhoz intézett felszólító levél, majd a Bizottság által kiadott, indokolással ellátott vélemény körülhatárolja a per tárgyát, amely így ezután nem terjeszthető ki. Az ugyanis, hogy az érintett tagállam előterjesztheti észrevételeit, az EK-Szerződésben rögzített lényeges biztosíték abban az esetben is, ha a tagállam úgy ítéli meg, hogy nem kíván élni vele, és e biztosíték fenntartása a tagállami kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás szabályszerűségének lényeges eleme.

48 A Bíróság azt is kimondta, hogy nem várható el minden esetben a felszólító levélben, az indokolással ellátott vélemény rendelkező részében és a keresetlevélben megfogalmazott kifogások tökéletes egyezése, amennyiben a jogvita tárgyának

nem a kiterjesztésére vagy a módosítására, hanem éppen ellenkezőleg, egyszerűen a szűkítésére kerül sor (a fent hivatkozott 2006. április 27-i Bizottság kontra Németország ítélet 61. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

49 A fenti ítélkezési gyakorlat fényében a német kormány helyesen jutott arra az álláspontra mind a pert megelőző eljárás, mind a Bíróság előtti eljárás írásbeli szakasza során, hogy nem volt szükséges a kereseti kérelem ötödik részével kapcsolatos észrevételeit előadni, mivel az lényegében egy ellene szóló meghagyás iránti kérelem volt. A Bizottság módosítás iránti kérelmét – amelyet először a tárgyaláson adott elő, és amelynek célja a Németországi Szövetségi Köztársaság által a védekezésében előadott elfogadhatatlansági kifogásra a Bizottság által adott válaszban ismételten előadott meghagyás iránti kérelem kötelezettségszegés megállapítása iránti kérelemmé való átalakítása – ezért elfogadhatatlanság miatt el kell utasítani.

50 Figyelemmel a fenti megfontolásokra, a jelen kereseti kérelem részeit, amelyek arra irányulnak, hogy a Bíróság kötelezze a Németországi Szövetségi Köztársaságot arra, hogy írja jóvá a Bizottság számláján a át nem utalt saját forrásokat, fizessen késedelmi kamatot az 1552/89 rendelet és az 1150/2000 rendelet 11. cikke alapján, és adjon tájékoztatást más, meg nem fizetett összegekről, elfogadhatatlannak kell minősíteni.

51 A jelen kereset vizsgálatát ezért a kereseti kérelem első és második részeiben meghatározott kifogásokra kell korlátozni, vagyis egyrészt 1993–1995 tekintetében 509 TIR-igazolvány szabályszerű mentesítésének elmulasztására és a téves könyvelésre és az ezzel kapcsolatos saját források szabályszerű lekönyvelésének hiányára és a Bizottság részére történő rendelkezésre bocsátásának elmulasztására, másrészt a Bizottság más, nem kifogásolt jogosultságokról történő tájékoztatásának megtagadására a TIR-igazolványok szabályszerű mentesítésének elmulasztásával kapcsolatban 1994 és 1996 szeptembere között, amelyeket szintén a B számlán írtak jóvá.

Az ügy érdeméről

Az első kifogásról, amelyet arra alapítottak, hogy egyes TIR-igazolványokat nem kezeltek szabályszerűen, a megfelelő összegeket szabálytalanul könyvelték le és nem bocsátották a Bizottság rendelkezésére

– A felek érvei

52 A Bizottság előadja, hogy mivel a jelen eljárás tárgyát képező követelések tekintetében biztosítékot adtak, azokat az 1552/89 rendelet 6. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében az A számlán kellett volna jóváírni. A TIR-rendszerben ugyanis a vámok megfizetését – a garanciavállaló egyesületek által kibocsátott TIR-igazolványból eredő – garancia biztosítja, amely egyesületek a vámok és illetékek megfizetéséért a főkötelezettel egyetemlegesen felelnek a TIR-ügylet keretében elkövetett szabálytalanságok vagy csalás esetén.

53 A Bizottság előadja, hogy a B számlának nem az a célja, hogy a tagállamokat a költségvetésükre nehezedő túlzott tehertől megvédje, hanem az, hogy lehetővé tegye a Bizottság számára, hogy jobban követhesse a tagállamok által a saját források beszedésével kapcsolatban tett intézkedéseket, különösen szabálytalanságok vagy csalás esetén. Ez a cél abszurddá válna, ha minden tagállam szabad belátása szerint értékelhetné a biztosítékok minőségét és saját maga, a Bizottsággal történő egyeztetés nélkül eldönthetné, hogy valamely biztosított követelést az egyik vagy másik számlán mikor kell jóváírni.

54 Az 1552/89 6. cikkének egészéből következik, hogy valamely jogosultság A számlán történő lekönyvelésének nem feltétele, hogy a biztosíték „közvetlenül és azonnal

végrehajtható" legyen. Csak abban az esetben kell végrehajthatónak lennie, ha a biztosíték bemutatását követően a fizetésképtelen adós végleg nem tudja megfizetni a vámtartozását.

55 A Bizottság álláspontja szerint a német hatóságok, bár összességében vitatták azt, hogy az egyes TIR-igazolványokhoz tartozó 60 024 euró összegű biztosíték a legtöbb esetben elegendő lenne a magas vám alá tartozó árukra vonatkozó vámkövetelések fedezetére, azt konkrétan nem vitatták, hogy a jelen ügyben a biztosíték elegendő lett volna a követelések fedezetére. Nem vitatták azt sem, hogy az ügy tárgyát képező biztosítékok minden esetben legalább részben fedezték volna a követeléseket, amelyből következik, hogy azokat legalább ezen részben az A számlán kellett volna lekönyvelni, legalábbis amennyiben a viszontbiztosítási szerződésnek a biztosítócsoport általi 1994 évi felbontása nem tesz más értékelést szükségessé.

56 Amennyiben az az időpont a meghatározó, amikor a TIR-ügylet kezdődött, és amikor a biztosítékot nyújtották, akkor az 1995-ös évet megelőző követeléseket az A számlán kellett volna jóvá írni és a Bizottság rendelkezésére bocsátani. Az 1995 utáni követeléseket illetően a német hatóságok állítása, amely szerint a követeléseket ez időponttól kezdődően biztosítatlannak kell tekinteni a viszontbiztosítási szerződésnek a biztosítócsoport általi felbontása miatt, arra kellett volna, hogy késztesse e hatóságokat, hogy a biztosíték hiányára figyelemmel ne engedélyezzék a TIR-eljárást. Amennyiben mégis jóváhagyták ezeket az eljárásokat és a követeléseket ezért a B számlán írták jóvá, a követelések behajtásával kapcsolatos kockázatot is vállalniuk kellett volna. Abból a feltételezésből kell kiindulni, hogy azok legalább egy részére nyújtottak biztosítékot. A Németországi Szövetségi Köztársaság ideiglenesen lemondott a garanciavállaló egyesülettel szemben végrehajtható követelések érvényesítéséről azzal a feltétellel, hogy azok felelőssége fennáll egy megfelelő személyes hozzájárulás erejéig, továbbá biztosítékként a viszontbiztosítóval szembeni követeléseit engedményezi. Következésképpen az 1995-ös, majd azt követő években keletkezett követeléseket biztosíték fedezte és azokat – legalább részben – az A számlára kellett volna könyvelni és a Bizottság rendelkezésére bocsátani, amennyiben azokat nem kifogásolták határidőn belül.

57 Kevéssé jelentős az a tény, hogy a garanciavállaló egyesületek csak másodlagosan felelősek, amennyiben a követelést nem lehet a főadóstól behajtani. A másodlagos felelősség időben eltolt, kiegészítő biztosíték, amely felhatalmazza a hitelezőt arra, hogy a garanciavállaló vagyonából elégítse ki magát, amikor az adós vagyona nem elegendő. A TIR-egyezmény 8. cikkének (1) bekezdése alapján a tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy jogaikat a garanciavállaló egyesületekkel szemben érvényesítsék.

58 A Bizottság kiemeli, hogy a jelen eljárásban csak a jogszerűen megállapított követelésekre hivatkozik. Az 1552/89 rendelet 6. cikke (2) bekezdése b) pontjának második mondata – amennyiben az azokra a jogosultságokra utal „amelyekre nézve kifogással éltek" – nem alkalmazható olyan esetben, amikor a követelésre adott biztosítékot azért vonják kétségbe, mert a garanciavállaló nem a főkövetelést kifogásolja, pusztán az bizonytalan, hogy képes-e a biztosíték megfizetésére.

59 A Bizottság előadja továbbá, hogy a Belga Királyság a jogosultságoknak a garanciavállaló egyesület általi kifogásolásának lehetőségére vonatkozó érve hipotetikus, mivel a per tárgyát képező követelések fennállását nem kifogásolták. Csupán a garanciaszerződés felbontására került sor, amelyet követően a tagállam önkényesen fizetési haladékot adott és nem bocsátotta – az 1552/89 rendeletből eredő kötelezettségeinek megfelelően – a közösségi költségvetés rendelkezésére a biztosított összegeket. E magatartás következményeit nem a fenti költségvetésnek kell viselnie.

60 Végül a német hatóságok semmilyen bizonyítékot nem terjesztettek elő azon állítás alátámasztására, hogy a szóban forgó követelések beszedéséről való ideiglenes

lemondással a Közösség érdekében jártak el a TIR-rendszer összeomlásának elkerülése érdekében. Ebben az esetben a fenti hatóságoknak együtt kellett volna működniük a Közösség érdekében a Bizottsággal és a többi tagállammal a lemondásra vonatkozó döntés meghozatala előtt. Ezen hatóságok egyoldalú hozzáállása éppen az EK 10. cikk szerinti együttműködési kötelezettség megszegését mutatja, csakúgy mint a Bizottság több ízben elhangzott, arra vonatkozó kérésének késedelmes teljesítése, hogy tájékoztassák a szövetségi kormány és a garanciavállaló egyesület közötti megállapodás, valamint a más garanciavállalókkal esetlegesen kötött megállapodások tartalmáról.

61 A B számlán lekönyvelt összegek beszedéséről történő ideiglenes lemondással kapcsolatban a Bizottság előadja, hogy a német hatóságok kötelesek megtenni az összes szükséges intézkedést a megállapított saját források beszedésére (az 1552/89 rendelet 17. cikkének (1) bekezdése). A jelen eset nem esik az 1552/89 rendelet 17. cikke (2) bekezdése első és második mondatának hatálya alá és a Németországi Szövetségi Köztársaság nem állíthatja, hogy e rendelkezés összes feltétele teljesült, mivel nem tartotta be az abban foglalt eljárást és az alkalmazásának alapvető feltételei (előreláthatatlanság, rendkívüli körülmények) hiányoztak. Olyan feltételezett események, mint a viszontbiztosítási rendszer összeomlása nem igazolják a német hatóságok magatartását.

62 A Németországi Szövetségi Köztársaság a maga részéről előadja, hogy mivel a garanciavállaló egyesületek 1993 után már nem nyújtottak kellő biztosítékot a lezáratlan TIR-igazolványokból származó követelésekre a biztosítócsoporthoz érkezett igények látványos növekedése miatt – amely egyre inkább megtagadta a biztosíték kifizetését az eredeti feltételek mellett – a vámhatóságok, legalábbis eleinte, jogszerűen írták jóvá a B számlán a követeléseket.

63 Az 1552/89 rendelet 6. cikke (2) bekezdésének szövege szerint csak azon biztosított követeléseket kell az A számlán lekönyvelni, amelyek esetében a biztosítékot ténylegesen érvényesíteni lehet, ami nem áll fenn a fizetésképtelen garanciavállaló egyesületek esetében, amelyek vagyona hírhedten nem elegendő, illetve olyan nemzetközi garancialáncok esetében, amelyeket felmondtak vagy amelyek szabálytalanok (a TIR-egyezmény 6. cikke) A be nem szedett, de biztosított követeléseket elvben a „beszedés hiánya miatt be nem jegyzett jogosultságok" (az 1552/89 rendelet 6. cikke (2) bekezdésének b) pontja) közé kell bejegyezni, ez alól csak a nehézség nélkül érvényesíthető biztosítékok képeznek kivételt. A tagállamok nem kötelesek előre megfizetni a nem vagy nem kellően biztosított követeléseket.

64 A többi vámrendszerben – a TIR-igazolvány rendszerétől eltérően, amelyben a vámhatóságok kötelesek a nemzetközi szinten meghatározott „biztosítékot" elfogadni (amely biztosíték legnagyobb összegét az a nemzeti szövetség határozza meg minden igazolvány tekintetében, amelyben a vámtartozás keletkezik) – a biztosítéknak minden esetben fedeznie kell a kérdéses vámtartozás összegét (a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet [HL L 302., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. kötet, 4. fejezet, 307. o., a továbbiakban: Vámkódex] 192. cikke). A nemzetközi egyezmény alapján létrehozott garancia-rendszer miatt behajthatatlan vámtartozásokat nem lehet az 1552/89 rendelet értelmében biztosított követeléseknek tekinteni. Amennyiben ez nem így lenne, a tagállamoknak minden esetben a rendes költségvetési forrásaikat kellene mozgósítaniuk a behajthatatlan követelések megfizetése érdekében, annak ellenére, hogy egyáltalán nem felelősek a behajtás lehetetlenülésében.

65 A Bizottság tévesen tett különbséget az 1995. január 1-je előtti és utáni időszak között. A viszontbiztosítási szerződés biztosítócsoport általi felbontása a fizetések azonnali és visszamenő hatályú beszüntetését vonta maga után. Továbbá mivel a biztosíték kiegészítő jellegű volt; mielőtt a garanciavállaló egyesületekkel szemben érvényesíthették volna a jogukat, a német hatóságoknak – néha több évig tartó, ezért 1994 után is folyó – vizsgálati és adóigazgatási eljárásokat kellett indítaniuk és lefolytatniuk (a TIR-egyezmény 8. cikkének (7) bekezdése).

66 A Bizottság állításával ellentétben a viszontbiztosítási szerződés 1994 végi felbontását követően a német hatóságok nem tagadhatták meg a TIR-eljárás engedélyezését, kivéve, ha – a kelet-nyugati irányú kereskedelem majdnem teljes megbénításán túl – elfogadják a közösségi vámjog integráns részének egyoldalú megsértését (a Vámkódex 91. cikke). Valamely tagállam ugyanis saját elhatározásából nem kérhet kiegészítő biztosítékot a TIR-rendszer rendelkezéseinek megsértése nélkül.

67 Másodlagosan, még amennyiben el is fogadjuk azt, hogy „biztosított követelésekről" van szó, ezen összegeket nem kellett a Bizottság rendelkezésére bocsátani, mivel azokat *vis maior* miatt nem lehetett beszedni az 1552/89 rendelet 17. cikke (2) bekezdésének első mondata értelmében. Ezen összegeket ezért sem az A, sem B számlán nem kellett feltüntetni, függetlenül attól, hogy fő- vagy mellékkövetelésről – például garanciáról – volt-e szó. A német hatóságok mindent megtettek az esedékes követeléseknek a garanciavállaló egyesületektől való beszedése érdekében (a garanciavállaló egyesületek ellen folytatott próbaper, az egyesületek vagyona elégtelenségének vizsgálata).

68 Másrészt mivel az IRU kénytelen volt hosszas választottbírósági eljárást indítani a biztosítócsoportok ellen, amely még mindig folyamatban van, továbbá mivel a garanciavállaló egyesületek fizetőképességének helyreállása több évig eltarthat, kezdettől fogva egyértelmű volt, hogy a beszedés az 1552/89 rendelet 17. cikke (2) bekezdésének második mondata értelmében hosszú távon, vagy akár végleg lehetetlen a garanciavállaló egyesületek vagyonának nyilvánvaló és súlyos elégtelensége, valamint a fizetésért való felelősségnek a biztosítócsoportok általi vállalására vonatkozó szándék hiánya miatt. A garanciavállaló egyesületekkel kötött megállapodások fektették le azok fizetőképessége helyreállításának első sarokkövét, és lehetővé tették számukra a működésük továbbfolytatását.

69 A Belga Királyság előadja, hogy a tagállamoknak csak akkor kell a vámokat a Bizottság rendelkezésére bocsátaniuk, amennyiben azokat teljes egészében meg-

fizették és nem – amint azt a Bizottság állítja – akkor, ha a vámok egy részét biztosíték fedezi. Minden más megközelítés ellentétben állna a B számla céljával, amely szerint a tagállamoknak nem kell azokat az összegeket rendelkezésre bocsátani, amelyeket nem tudnak beszedni.

70 A belga kormány előadja továbbá, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság nem sértette meg a közösségi hűség elvét. A garanciavállaló egyesületekkel kötött moratóriumokkal a Németországi Szövetségi Köztársaság – amint azt kifejtette – a TIR-rendszerben okozott még jelentősebb kárt hárított el, mivel jogviták esetén ezen egyesületek azonnal csődbe jutottak volna, ami a TIR-rendszer összeomlásához, valamint a beszedésnek az 1552/89 rendelet 17. cikke (2) bekezdésének második mondata szerinti ellehetetlenüléséhez vezetett volna. Másrészt kevéssé jóhiszemű a Bizottság részéről, hogy felrója a tagállamoknak a közösségi jogból fakadó kötelezettségük nemteljesítését, habár a Bizottság tudott a garanciavállaló egyesületek fizetési nehézségeiről.

A Bíróság álláspontja

71 Ezen kifogással a Bizottság azt rója fel a német hatóságoknak, hogy azok egyoldalúan lemondtak a jelen ügy tárgyát képező TIR-igazolványokkal kapcsolatosan megállapított követelések jogi úton történő érvényesítéséről a garanciavállaló egyesületekkel szemben, helytelenül könyvelték le az ezzel kapcsolatos saját forrásokat, mivel azt nem az A számlán könyvelték le, és nem bocsátották azokat megfelelő időben a Bizottság rendelkezésére, megsértve ezzel különösen az 1552/89 rendelet 17. cikkének (1) bekezdését.

72 Először is meg kell jegyezni, hogy a német kormány nem vitatja azt, hogy a per tárgyát képező TIR-igazolványokkal kapcsolatos követelések jogi úton való

érvényesítését felfüggesztették, illetve meg sem kezdték, amennyiben a német hatóságok megállapodást kötöttek a garanciavállaló egyesületekkel, amelyben ideiglenesen lemondtak a jogérvényesítésről. A német kormány azt is elismeri, hogy az ezen követeléseknek megfelelő összegeket a B számlára könyvelték le és a hivatkozott TIR-ügyletekből származó követeléseket véglegesen megállapították 1993 és 1995 között, következésképpen ezek az 1552/89 rendelet 2. cikkének (1) bekezdése értelmében megállapított jogosultságoknak minősültek. Ezzel szemben a fenti kormány vitatja azt, hogy ezzel nem teljesítette volna az 1552/89 rendeletből eredő kötelezettségeit.

73 Amint azt a Bíróság 2005. november 15-i ítéletének 66. pontjában (C-392/02. sz., Bizottság kontra Dánia ügy [EBHT 2005., I-9811. o.) kimondta, az 1552/89 rendelet 17. cikkének (1) és (2) bekezdése szerint a tagállamok kötelesek megtenni az összes szükséges intézkedést annak biztosítására, hogy a 2. cikk alapján megállapított jogosultságoknak megfelelő összeget a Bizottság rendelkezésére bocsássák. A tagállamok kizárólag akkor mentesülnek e kötelezettségük alól, ha ezen összegek beszedésére *vis maior* miatt nem kerülhetett sor, vagy ha úgy látszik, hogy annak behajtása hosszú távon rajtuk kívül álló okok miatt lehetetlen.

74 A saját források lekönyvelésével kapcsolatban az 1552/89 rendelet 6. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy a fenti források számláit a tagállamok államkincstára vagy az általuk kijelölt testület vezeti. Ugyanezen cikk (2) bekezdésének a) és b) pontja alapján ezen rendelet 2. cikkében megállapított jogosultságokat a tagállamok kötelesek legkésőbb a megállapításukat követő második hónap 19. napja utáni első munkanapon lekönyvelni A számlákon, ami nem sérti azt a lehetőséget, miszerint ugyanezen időtartamon belül a B számlára könyvelik le azokat a megállapított jogosultságokat, amelyeket „még nem szedtek be" és amelyek tekintetében „nem adtak biztosítékot", valamint azon megállapított jogosultságokat, amelyekre nézve „biztosítékot adtak, kifogással éltek, és amelyek esetleg változhatnak a felmerült vita rendezésétől függően".

75 A saját források rendelkezésre bocsátásával kapcsolatban az 1552/89 rendelet 9. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a hivatkozott rendelet 10. cikkében szabályozott eljárásnak megfelelően minden tagállam a saját forrásokat az e célból a Bizottság nevében az államkincstárnál vagy az általuk kijelölt testületnél megnyitott számlán írja jóvá. Az utóbbi rendelkezés (1) bekezdése szerint a beszedési költségek levonása után a saját források jóváírását legkésőbb azon hónapot követő második hónap 19. napját követő első munkanapon kell elvégezni, amelyben a jogosultságot – ugyanezen rendelet 2. cikkének megfelelően – megállapították, kivéve e rendelet 6. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján a B számlán lekönyvelt jogosultságok esetében, amelyekre nézve a jóváírást legkésőbb azon hónapot követő második hónap 19. napját követő első munkanapon végzik el, amelyben a jogosultságot „behajtották".

76 A jelen eljárás keretében a német kormány nem állítja, hogy a per tárgyát képező jogosultságokat határidőben kifogásolták és az 1552/89 rendelet 6. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében azok esetleg változhatnak a felmerült vita rendezésétől függően. A jelen ügyben nem vitatott, hogy a vita a biztosíték végrehajtására és nem a per tárgyát képező követelések fennállására vagy összegére vonatkozik, mivel azt véglegesen megállapították.

77 A német kormány előadja, hogy a jelen ügyben be nem szedett jogosultságokat mégis jogszerűen írhatták jóvá a B számlán, mivel azokra nézve nem adtak biztosítékot az 1552/89 rendelet 6. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében. A fenti kormány nem vitatja önmagában azt, hogy a garanciavállaló egyesületek által a TIR-ügylet keretében nyújtott garancia a hivatkozott rendelkezés értelmében „biztosítéknak" minősül. Előadja, hogy figyelembe véve azt, hogy a TIR-igazolvánnyal történő árutovábbítás alapját képező biztosítékrendszer 1993-tól kezdődően összeomlott amiatt, hogy a biztosítócsoport megtagadta a német garanciavállaló egyesületek kártalanítását, a fenti biztosítékokat nem lehetett érvényesíteni a hivatkozott egyesületek fizetésképtelensége miatt, következésképpen ezeket a jogosultságokat, mint biztosítatlan követeléseket a B számlára kellett könyvelni.

78 Meg kell jegyezni, hogy a garanciavállaló egyesületnek a TIR-egyezményből származó jogaira és kötelezettségeire a hivatkozott egyezmény, a közösségi jog és a német jog alapján a Németországi Szövetségi Köztársasággal kötött kezességvállalási szerződés vonatkozik (a C-78/01. sz. BGL-ügyben 2003. szeptember 23-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-9543. o.] 45. pontja).

79 A Vámkódex 193. cikke szerint valamely vámtartozás megfizetésének biztosítására szolgáló biztosíték nyújtható kezességgel is, míg a Vámkódex 195. cikke alapján a kezes köteles írásban kötelezettséget vállalni arra, hogy az adóssal egyetemleges felelőssége alapján megfizeti a megfizetendő vámtartozás biztosított összegét.

80 Különösen a Vámkódex 91. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti TIR-igazolvánnyal történő áruszállítást illetően a TIR-egyezmény 8. cikkének (1) bekezdéséből következik, hogy a kezességvállalási szerződésben a garanciavállaló egyesületek kötelezettséget vállalnak arra, hogy megfizetik a kötelezettek által fizetendő vámokat és a fent említett összegekért a kötelezettekkel együttesen és egyetemlegesen felelősek még akkor is, ha az ugyanezen cikk (7) bekezdése alapján az illetékes hatóságoknak a fenti összegek megfizetését – a lehetőségekhez mérten – a kötelezettől kell követelniük, mielőtt a garanciavállaló egyesületekhez fordulnának követelésükkel.

81 A fenti körülményekre tekintettel nem vitatható, hogy a garanciavállaló egyesületek által a TIR-ügylet keretében adott garancia az 1552/89 rendelet 6. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében „biztosítéknak" minősül.

82 Mindenesetre meg kell jegyezni, hogy a TIR-egyezmény 8. cikkének (3) bekezdése alapján a tagállamok határozzák meg azt a TIR-igazolványonkénti legnagyobb pénzösszeget, amely a garanciavállaló egyesülettől követelhető.

83 Ezért a Bizottság állításával egyezően, a TIR-ügyletekkel kapcsolatban megállapított jogosultságokat elvben az A számlán kell lekönyvelni és azokat az 1552/89 rendelet 10. cikkének megfelelően a Bizottság rendelkezésére kell bocsátani a biztosíték a TIR-rendszer keretében megállapított legmagasabb összegének erejéig akkor is, ha esetleg a vámtartozás meghaladja ezt az összeget.

84 Amint azt a főtanácsnok helyesen megállapította indítványának 86. és 89. pontjában, ez az értelmezés megfelel a B számla felállításának céljával, amely – mint azt az 1552/89 rendelet ötödik preambulumbekezdése kimondja – arra irányul, hogy a Bizottság jobban követhesse a tagállamok által a saját források beszedésével kapcsolatban tett intézkedéseket, továbbá figyelembe vehesse azok pénzügyi kockázatát.

85 Nem fogadható el a német kormány érvelése, amely szerint a TIR-rendszer válsága – amely az alapjául szolgáló biztosítékrendszer összeomlását vonta maga után – azzal a következménnyel járt, hogy az 1993-as évet követően a peres követelések valójában nem voltak többé biztosítottak és következésképpen, az azoknak megfelelő összegeket a B számlára kell könyvelni.

86 Anélkül, hogy szükséges lenne annak vizsgálata, hogy a TIR-egyezmény által létrehozott garanciarendszer valóban nem működött-e megfelelően 1993 után, meg kell állapítani, hogy – a Bizottság állításának megfelelően – a német hatóságok egyoldalú, arra vonatkozó döntése, hogy felfüggesztik a garanciavállaló egyesületekkel szemben a behajtás tárgyában folyó peres eljárásokat, moratóriumot kötnek velük, és következésképpen a véglegesen megállapított jogosultságokat a B számlán lekönyvelik, mindenképpen sérti a tagállamoknak az 1552/89 rendelet 17. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségét, amely szerint a tagállamok az összes szükséges intézkedést megteszik annak biztosítására, hogy a saját forrásokat az e rendeletben meghatározott feltételek szerint a Bizottság rendelkezésére bocsássák.

87 A fent hivatkozott 17. cikk (1) bekezdése ugyanis az EK 10. cikkben megfogalmazott jóhiszemű együttműködés követelményének egy sajátos kifejeződése, amely szerint a tagállamok egyrészt kötelesek a Bizottság elé tárni a közösségi jog alkalmazása során előforduló problémákat (lásd analógia útján a C-499/99. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2002. július 2-án hozott ítélet [EBHT 2002., I-6031. o.] 24. pontját) és másrészt, nem tehetnek nemzeti védelmi intézkedéseket a Bizottság által megfogalmazott kifogásokkal, fenntartásokkal vagy feltételekkel szemben (lásd analógia útján a 804/79. sz., Bizottság kontra Egyesült Királyság ügyben 1981. május 5-én hozott ítélet [EBHT 1981., 1045. o.] 32. pontját). A jelen ügyben nem vitatott, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság egyoldalúan és a Bizottság által megfogalmazott kifogások ellenére járt el.

88 Ez a kötelezettség különösen fontos mivel – amint azt a Bíróság a fent hivatkozott Bizottság kontra Dánia ítélet 54. pontjában kimondta – valamely saját forrás bevételének hiányát valamely más saját forrásból vagy a kiadások módosításával kell pótolni.

89 Másrészt a német kormány nem hivatkozhat az 1552/89 rendelet 17. cikke (2) bekezdésének értelmében vett *„vis maior"* fennállására. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a *vis maior* fogalma rendkívüli és előreláthatatlan, az arra hivatkozón kívülálló körülményekre utal, amelyek következményeit a legnagyobb gondosság mellett sem lehet elkerülni (lásd különösen a 145/85. sz. Denkavit-ügyben 1987. február 5-én hozott ítélet [EBHT 1987., 565. o.] 11. pontját). Azzal, hogy a jelen ítélet 86. pontjában leírtak szerint egyoldalúan cselekedett, a Németországi Szövetségi Köztársaság nem a legnagyobb gondosság mellett járt el az állítólagos következmények elkerülése végett.

90 A fentiekre tekintettel meg kell állapítani, hogy az első kifogás megalapozott.

A második kifogásról, amely a Bizottságnak a tévesen a B számlán jóváírt egyéb összegekről történő tájékoztatásának megtagadására vonatkozik.

– A felek érvei

91 A Bizottság előadja, hogy az 1552/89 rendelet 18. cikkének (2) és (3) bekezdése a tagállamok együttműködési kötelezettségének megjelenési formája a közösségi saját források területén. Erre figyelemmel a Bizottság úgy véli, hogy az arányosság elvének megsértése nélkül követelheti a Németországi Szövetségi Köztársaságtól a jelen eljárás tárgyát képező tagállami kötelezettségszegés fennállásának és terjedelmének megállapításához szükséges adatok átadását.

92 A német kormány előadja, hogy a Bizottság nem támaszkodhat egy általános tájékoztatáshoz való jogra. Az Európai Unió Tanácsának rendelete hiányában nem létezik ilyen jog. Az EK 10. cikk szerinti jóhiszemű együttműködésre vonatkozó kötelezettség nem indokolja azt, hogy a Bizottság ésszerűtlen információkról kérjen tájékoztatást, különösen ha a kérés teljesítése több héten át megbénítaná a hatáskörrel rendelkező vámhivatalok munkáját.

– A Bíróság álláspontja

93 Az EK 10. cikkből az következik, hogy a tagállamok kötelesek jóhiszeműen együttműködni a Bizottság által az EK 226. cikk alapján folytatott vizsgálatban, és kötelesek e célból minden kért információt megadni (lásd különösen a C-478/01. sz., Bizottság kontra Luxemburg ügyben 2003. március 6-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-2351. o.] 24. pontját).

94 A tagállamoknak a Bizottsággal való jóhiszemű együttműködés keretében az esetleges saját források megállapításával kapcsolatos közösségi rendelkezések alkalmazásának biztosítása érdekében tett intézkedései tekintetében a Bíróság kimondta, hogy különösen ezen – az 1552/89 rendelet 18. cikkében az ellenőrzés kapcsán pontosabban meghatározott – kötelezettségből következik, hogy amikor a Bizottság nagymértékben függ az érintett tagállam által rendelkezésére bocsátott információktól, a tagállam köteles ésszerű feltételek mellett a Bizottság rendelkezésére bocsátani az alátámasztó okmányokat és más hasznos dokumentumokat annak érdekében, hogy ez utóbbi ellenőrizni tudja, hogy az érintett összegek a Közösség saját forrásaihoz kapcsolódnak-e, és ha igen, milyen mértékben (a fent hivatkozott Bizottság kontra Olaszország ügyben 2002. március 7-én hozott ítélet 89–91. pontja).

95 A Bizottság alkalmazottjai által Németországban 1997 novemberében végzett ellenőrzést követően, amelyek feltárták, hogy bizonyos esetekben a TIR-ügyletekkel kapcsolatban véglegesen megállapított jogosultságokat a B számlán írták jóvá, a Bizottság 1998 októberétől több ízben felszólította a német hatóságokat, hogy tájékoztassák a többi nem kifogásolt jogosultságról, amelyet azonos módon könyveltek 1994-től kezdődően a német vámhivatalok által nem mentesített TIR-igazolványokkal kapcsolatban.

96 Azzal, hogy ezt a kérést nem teljesítette, a Németországi Szövetségi Köztársaság nem teljesítette az 1552/89 rendelet 18. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségét, amely szerint a tagállamok a Bizottság kérésére kiegészítő felügyeleti intézkedést folytatnak le, amely kérésben annak nyilatkoznia kell az ilyen felügyelet indokáról.

97 Tulajdonképpen amint azt a jelen ítélet 95. pontja kimondta, a Bizottság a kérését azzal indokolta, hogy 1997 novemberében folytatott ellenőrzése körében számos olyan esetet észlelt, amely a fenti intézmény szerint sértette az 1552/89 rendeletet. A Bizottság ezért jogszerűen járt el azzal, hogy arra kérte a Németországi Szövetségi Köztársaságot, hogy folytasson le az e rendelet 18. cikkének (2) bekezdése szerinti kiegészítő felügyeleti intézkedést és tájékoztassa a kérdéses időszak során felmerült más hasonló esetekről.

98 Ilyen körülmények mellett a második kifogás szintén megalapozott.

99 A fenti megfontolásokra tekintettel meg kell állapítani, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság:

– azáltal, hogy nem mentesített rendszeresen bizonyos árutovábbítási okmányokat (TIR-igazolványt) és így az ebből származó saját forrásokat nem könyvelte le megfelelően, továbbá nem bocsátotta azokat a Bizottság rendelkezésére határidőn belül;

– azáltal, hogy nem közölte a Bizottsággal az összes többi nem kifogásolt, azzal összefüggésben hasonló elbánásban részesült (az A számla helyett B számlán jóváírt) vámösszeget, hogy a német vámhatóság 1994-től az 1996. szeptember 11-i szövetségi pénzügyminiszteri rendelet módosításáig nem mentesítette a TIR-igazolványokat;

nem teljesítette az 1552/89 rendeletből – amelynek helyébe 2000. május 31-től az 1150/2000 rendelet lépett – eredő kötelezettségeit.

A költségekről

100 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a értelmében a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Németországi Szövetségi Köztársaságot, mivel jogalapjainak többsége tekintetében pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére. Az említett cikk 4. §-ával összhangban, a Belga Királyság maga viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján, a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) **A Németországi Szövetségi Köztársaság azáltal, hogy nem mentesített rendszeresen bizonyos árutovábbítási okmányokat (TIR-igazolványt) és így az ebből származó saját forrásokat nem könyvelte le megfelelően, továbbá nem bocsátotta azokat az Európai Közösségek Bizottságának rendelkezésére határidőn belül;**

azáltal, hogy nem közölte az Európai Közösségek Bizottságával az összes többi nem kifogásolt, azzal összefüggésben hasonló elbánásban részesült (az A számla helyett B számlán jóváírt) vámösszeget, hogy a német vámhatóság 1994-től az 1996. szeptember 11-i szövetségi pénzügyminiszteri rendelet módosításáig nem mentesítette a TIR-igazolványokat;

nem teljesítette a Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló 88/376/EK, Euratom határozat végrehajtásáról szóló, 1989. május 29-i 1552/89/EGK, Euratom tanácsi rendeletből – amelynek helyébe 2000. május 31-től a Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló 94/728/EK, Euratom határozat végrehajtásáról szóló, 2000. május 22-i 1150/2000/EK, Euratom tanácsi rendelet lépett – eredő kötelezettségeit.

2) A kereseti kérelmet ezt meghaladóan elutasítja.

3) A Németországi Szövetségi Köztársaságot kötelezi a költségek viselésére.

4) A Belga Királyság maga viseli saját költségeit.

Aláírások